gardai (Figs. 17–21) in Ignalina District. Jurgiškės I (6 new barrows near a known barrow cemetery, Figs. 1–2), Jurgiškės II (a new group of 15 barrows, Figs. 3–4), and Matiešionys II (a new group of 6 barrows, Figs. 13–14) are also big barrow groups in S Lithuania (Varėna and Birštonas Districts). Over 10 new barrows were identified close to Maišinė and Sausiai Barrow Cemeteries (near Vilnius in Trakai District) (Figs. 7–12). Other new barrows were found close to Kalviasalis (Ignalina District, Figs. 5–6) and Našlėnai (Kmitai) II (Kaišiadorys District, Figs. 15–16) Barrow Cemeteries. All of these newly discovered cemeteries and isolated barrows date to the middle – second half of the Iron Age (4th–11th centuries).

1 pav. Saločių mūšio 1703 m. planas. Autorius Adomas Liudvikas Levenhauptas. Švedijos nacionalinis archyvas, Švedijos karo archyvas (RA KrA Sveriges Krig 0425:011:1703:34).

Fig. 1. A plan of 1703 Battle of Saločiai by Adam Ludwick Lewenhaupt.

Ernestas Vasiliauskas

Saločių mūšio 1703 m. vietos ir Šakarnių kaimo žvalgymai

Saločių mūšis – vienas didesnių Didžiojo Šiaurės karo (1700–1721 m.) pirmajame etape (1700–1705 m.) vykusių mūšių dabartinės Lietuvos teritorijoje, vykęs 1703 m. kovo 19 (29) d. tarp Saločių miestelio (nuo jo ir šio mūšio pavadinimas) ir Šakarnių kaimo. Iš Joniškio per Linkuvą, Pasvalį ir Saločius link Biržų žygiavęs generolo majoro pulkininko Adomo Liudviko Levenhaupto (*Adam Ludwick Lewenhaupt*, 1659–1719) vadovaujamas 1200–1500 pėstininkų (infanterijos) ir kavalerijos korpusas, turėjęs kelias patrankas (nurodoma nuo 5 iki 8), susirėmė su jungtine 2500–3700 rusų pėstininkų ir 3200–4000 lietuvių kavaleristų, turėjusių 11 patrankų, kariuomene. Mūšį laimėjo švedai, taip parodę reguliariosios kariuomenės pranašumą. Jungtinės lietuvių ir rusų pajėgos su vagenburgu buvo įsikūrusios strateginėje vietoje – kelyje į Biržus, prie brastos per Mūšą. Saločių mūšis nors ir neturėjo lemiamos įtakos tolesnei Šiaurės karo eigai, dėl gausios istorinės, kartografinės (1 pav.), ikonografinės medžiagos ir itin didelio skaičiaus paimtų ir išsaugotų trofėjų sulaukė nemenko įvairių šalių (Švedijos, Lietuvos, Latvijos, Rusijos) istorikų susidomėjimo (Jakovleva M., Joniškis ir Kuršo kunigaikštystės pasienis Šiaurės karo pradžioje (1700–1705 m.), *Žemygala*, 2006, nr. 2 (2); 2007, nr. 1(3), p. 33; Karadarbība Kurzemes hercogistē un Lietuvas pierobežā Lielā Ziemeļu kara sākumā (1700. g. februāris – 1703. g. maijs), *Latvijas vēstures institūta žurnāls*, 2007, nr. 2, p. 5–61; Rakutis V., Saločių mūšis, *Kardas*, 1995, nr. 5–6, p. 4–5; nr. 7, p. 4–5; Saločių mūšis, *Pasvalio krašto istorija XV–XVIII a.*, Pasvalys, 2009, p. 109–150; Bitwa pod Sałatami (Saločiai) 20 marca 1703 roku, *Kartografia wojskowa krajów strefy bałtyckiej XVI–XX w.*, Toruń, 1996, s. 63–72; Великанов В.С. «Салатские трофеи»: полковое имущество стрелецких полков

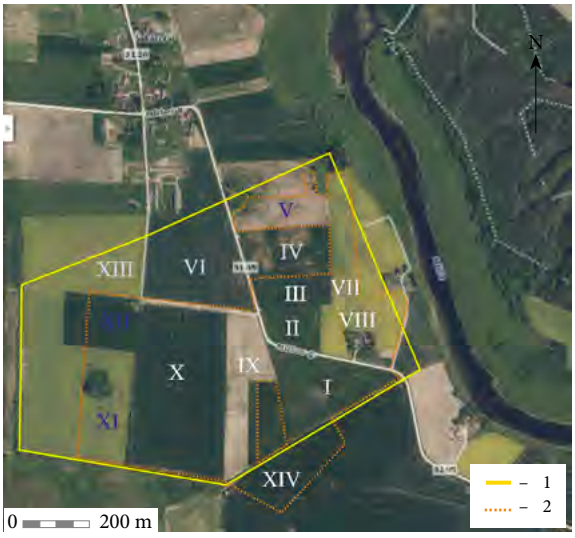

2 pav. Žvalgytos spėjamos Saločio mūšio vietos (Šakarnių kaimo ir Murziškio viensėdžio plotų numeracija pagal nuosavybę) 2022 m. situacijos planas: 1 – planuotas žvalgyti plotas; 2 – žvalgytas plotas 2022 m. E. Vasiliausko brėž.

Fig. 2. Situation plan of the 2022 field survey of the suspected site of the Battle of Saločiai (The Šakarniai village and Murziškis hamlet lot numeration is based on jurisdiction.): 1 – planned survey area, 2 – area surveyed in 2022.

Нечаева и Протопопова, потерянное в сражении при Салатах 18 (29) марта 1703 г., Военно–исторический журнал «Старый Цейхгауз». 2013. № 2 (52). С. 3–13; Korpralen Erik Larsson Smepusts dagbok och anteckningar 1701–1718, *Karolinska krigares dagböcker*, Lund, 1907, t. III, s. 121–122). Švedų paimti trofėjai (1285 vienetai: vėliavos – 1041, būgnai – 2, būgnų dangčiai ir pistoletų dėtuvės – 233, patrankų piešiniai – 5) šiuo metu saugomi Švedijos karo muziejuje Stokholme.

Tyrinėjimai ar žvalgymai šioje vietoje iki šiol nebuvo vykdyti. Žvalgymus inicijavo Žiemgalos kultūros draugijos Pasvalio skyrius (pirmininkas Gražvydas Balčiūnaitis), kurio užsakymu KU BRIAI 2022 m. rugsėjo 17–18 d. ir lapkričio 5 d. atliko žvalgymus laukuose – Šakarnių kaimo P dalyje, Murziškio viensėdžio V dalyje (Pasvalio r., Saločių sen.). Žvalgytas bendras apie 55 ha plotas (2, 3 pav.). Jų metu surinkti 573 vienetai ankstyvojo bronzos amžiaus (apie 1800 m. pr. Kr.), viduramžių (XIV a. II pusė–XV a. pradžia), Naujųjų ir Naujausiųjų laikų (XVII–XX a.) artefaktai, kurių didžiąją dalį sudaro vėlyvi XIX–XX a. I pusės radiniai (inventorinti 271 vienetai – 47,3 %). Žvalgymuose dalyvavo metalo ieškotojų klubų MINK (13 asmenų (4 pav.), vadovas Emilijus Petukauskas) ir Pasvalio artefaktų ieškotojų klubo „Metalo broliai“ (8–12 asmenų, prezidentas Giedrius Armonavičius) nariai.

Sugretinus Švedijos atminties institucijose saugomą medžiagą su iki 2010 m. atsitiktiniai rastais patrankų ketaus sviediniais (atitinka Lenkijos artilerijos 20 ir 24 svarus), kulkomis, galima bandyti lokalizuoti 1703 m. vykusio Saločių mūšio vietą – žvalgymų atskaitos pradinius taškus. Aišku, kad jis vyko į R ir P nuo Šakarnių kaimo (*Schagarina, Schagarini, Schakarini, Dorf Sagarine*). Švedų pozicijos turėjo būti į P nuo kaimo. Apžvalgius vietovę, manytina, kad jie galėjo būti įsikūrę ant kalvelės į V nuo Mūšos kilpos (*ATL 2010 metais*, 2011, p. 464–469). Tai nulėmė 2022 m. numatytas žvalgomas vietas. Metalo ieškikliais buvo žvalgyti suarti (didžioji dalis) ir nesuarti laukai Šakarnių kaimo P dalyje ir Murziškio viensėdžio V dalyje, apie 55 ha plotas (2, 3 pav.). Žvalgytas paviršius nelygus – banguotas, leidžiasi į gilų Mūšos upės slėnį. Radiniai buvo renkami paviršiuje, iki 15–20 cm gylio. Žvalgymų metu fiksuotos 512 dirbinių ir jų fragmentų radimvietės su 573 metaliniais radiniais. Tai ankstyvojo bronzos amžiaus (apie 1800 m. pr. Kr.), viduramžių (XIV a. II pusė–XV a. pradžia), Naujųjų ir Naujausiųjų laikų (XVII–XX a.) artefaktai, kurių

3 pav. Žvalgomas laukas I iš ŠV. E. Petukausko nuotr.

Fig. 3. Surveyed Field I, as seen from the NW.

4 pav. Bronzos kirvelio radėjas Tadas Kazlauskas (MINK narys).

Fig. 4. MINK member Tadas Kazlauskas, who found the bronze axe.

didžiąją dalį sudaro vėlyvi XIX–XX a. I pusės radiniai. 271 vienetai kaip informatyvūs įtraukti į radinių sąrašą (46,6 proc.), kiti dirbiniai arba išlikę fragmentiškai, arba yra vėlyvi ir neinformatyvūs, sunkiai identifikuojami (muziejui perduoti kaip masinė medžiaga). Radiniai saugoti perduoti PsKM. Taip pat surinktas metalo laužas (58 kg).

Žvalgymų metu aptiktos 6 spėjamos struktūros su radiniais. 1. Ankstyvojo bronzos amžiaus (apie 1800 m. pr. Kr.) bronzinio įtveriamo atkraštinio kirvelio radimvietė. 2. Spėjama viduramžių (XIV a. II pusės–XV a. pradžios) juvelyro sodyba. Jos radiniai: vario lydinio žiedo pinta priekine dalimi ruošinys, panašus sidabrinis žiedas. 3. Spėjamos 1703 m. Saločių mūšio sąjungininkų lietuvių ir rusų stovyklos – vagenburgo vieta ir susidūrimo ruožas (850 m). Radiniai: kulkos, durklo rankena, ikonėlė, balnakilpė, arklių pasagos, kamanų apkalai, grandys, vežimų detalės (?) ir kita. 4. Šakarnių XVII–XIX a. 2–3 sodybų ir karčemos vieta (170 m į PR nuo juvelyro dirbtuvės). Radiniai: įvairios to laikotarpio monetos, svareliai ir kita. 5. Šakarnių kaimavietės XVII–XX a. I pusės atsitiktiniai radiniai (monetos, švininės plombos ir kita). 6. Antrojo pasaulinio karo (1944 m.) veiksmų reliktai. Radiniai: šrapneliai, pailgos kulkos.

Didžiąją radinių dalį sudaro įvairaus kalibro rutulio formos švino kulkos (5 pav.) (106 vienetai, dalis su uodegėlėmis ir be jų, dalis deformuota, keletas jų geležinės). Geležines kulkas naudojo ATR ir Rusijos kariuomenės, švedai praktiškai jų negamino. Šie radiniai tankiau ar rečiau aptikti visose žvalgytose vietose, 1 km ilgio ŠR–PV ir 840 m pločio V–R kryptimi

5 pav. Sukibusios 4 švino kulkos. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 5. Four fused lead bullets.

0 3 cm

ruože. Tuo metu rusiškos fuzjos (фузея) kalibras buvo 19 mm (0,78 colio), titnaginio pistoleto – 16–17 mm (0,68 colio), o švediškų pistoletų kulkų kalibras siekė 15,7 mm, karabinų – 19 mm, muškietų – 20 mm, mažesnės surinktos kulkos galėjo būti tiek Rusijos, tiek LDK pistoletų, kurie galėjo būti įvairaus skersmens. Dalis jų, be abejonės, yra susijusios su konkrečiu Saločių mūšiu, mažesnio skersmens kulkos gali būti ir nuo medžioklinių šautuvų.

Trečią vietą pagal radinių gausą užima įvairaus nominalo ir valstybių XVII a.–1975 m. monetos (82 vienetai, ATR (14 vienetų; Jono Kazimiero Vazos (1648–1668) XVII a. vidurio šilingai), LDK (6 vienetai; Jono Kazimiero Vazos šilingai), Lenkija (6 vienetai; Jono Kazimiero Vazos šilingai ir 1822–1826 m. 1, 3, 10 grašių), Švedija (167? m. erė), Silezija (1782 m. du 3 kreiceriai buvo rasti greta vienas kito spėjamos karčemos vietoje, lauke VIII), Saksonija (1/12 talerio, 1763 m.), Rusijos imperija (22 vienetai; XVII a. II pusė, 1842–1908 m., ½, 1, 2, 3, 5, 15 kapeikų, 1748 m. denga) ir TSRS (11 vienetų; 1936–1975 m., 1, 2, 5 kapeikos), Vokietijos imperija (1 vienetas, 1908 m. 10 pfenigių) ir Trečiasis reichas (9 vienetai; 1940–1942 m., 1 ir 10 pfenigiai), Lietuvos Respublikos (4 vienetai, 1925 m.), žetonas (?) ir nenustatytos (3 vienetai, gali būti sagos ir pakabučiai)). Lauke VIII, spėjamos sodybos vietoje, šalia viena kitos, rasta po vieną monetą ir žetoną (?), kurie buvo su skylutėmis. Didžiosios jų dalies būklė bloga, nudilusios arba padengtos storu apnašų sluoksniu, o tai apsunkina jų identifikavimą. Didžioji dalis šių monetų – kaimavietės radiniai, dalis (Švedijos Karolio XI 167? m. erė, Rusijos XVII a. II pusės kapeika ir ATR šilingai) gali būti siejamos su šiuo mūšiu, bet pagal jų radimvietes nustatyti vagenburgo vietos kol kas neįmanoma (vienoje vietoje turėtų būti didesnė tuo metu apyvartoje buvusių Rusijos ir ATR monetų koncentracija). Taip pat numizmatikos rinkinį papildo ir XIX a.–1936 m. švino plombos (13 vienetų; Anglijos, Rusijos imperijos, Latvijos (?), Lietuvos; įvairių bendrovių, pašto, muitinių). Šie radiniai tankiau ar rečiau aptikti visose žvalgytose vietose, tankiausiai laukuose VIII ir V, buvusių sodybvietėse, karčemų vietose.

P dalyje, laukuose I, X, XIV, surinkta keletas vario lydinio ir geležinių dirbinių, kurių dalis gali būti susiję su vykusiu mūšiu – durklo rankena, grenadieriaus granatos fragmentas (?), kavalerijos reliktai (diržo ar kamanų skirstiklis, kamanų detalės, žvangučio fragmentai). Taip pat rastos 4 pasagos ar jų dalys plačiu lankeliu, kurios gali būti datuojamos panašiu laikotarpiu. Surinktos ir 9 žalvarinės, geležinės diržų, batų sagtys, 4 grandys, 4 išgaubtos sagos be skiriamųjų ženklų (tokios vaizduojamos Švedijos kariuomenės įvairių padalinių uniformose), kurie gali būti pamesti tiek vietos Šakarnių valstiečių, tiek karčemų lankytojų, tiek mūšio dalyvių.

Nedidelę radinių dalį sudaro XVII a. II pusės–XX a. I pusės religinio turinio dirbiniai – vario lydinio 1 ikonėlė, 5 kryželiai ir 6 medalikėliai. Medalikėlių itin gausiai aptikta lauke I, o vienoje vietoje rasti 2, kurių vienoje pusėje pavaizduotas šv. arkangelas Mykolas, o kitoje šv. Antanas arba šv. Barbora (XIX a. II pusė, Lenkija). Įdomu, kad šv. Barbora taip pat yra

laikoma parako sandėlių, fortifikacijų, artileristų, gaisrininkų ir visų kitų, kuriems gresia staigi mirtis, globėja. Tikriausiai čia kadaise stovėjo medinis kryžius. Kiti trys – vadinamieji Škaplieriaus, yra datuojami XX a. I puse, vienoje jų pusėje pavaizduota šv. Marija, o kitoje – Jėzus Kristus. Pravoslaviškos ikonėlės dalis (XVII a. II pusė) (6 pav.) rasta Š dalyje, lauke V. Taip pat surinkta keletas Rusijos ir Vokietijos imperijų karinių, Lietuvos Respublikos laikotarpio tarnautojų uniformų išgaubtų sagų su kilpelėmis (dalis su herbais, skaičiais ar be jų).

Laukuose surinkta nemažai geležinių dirbinių – nuo spėjamų vežimų (atasijos jungiamoji detalė (?), ienų tvirtinimo detalės (?), nedidelių durelių vyrių), žąslų (?) iki statybinių detalių (vyrių, strypų), kurių dalis atrinkta į radinių sąrašą. Jų koncentracija išsiskyrė lauke V, R dalyje, kur galėjo būti spėjamas rusų kariuomenės vagenburgas. Čia rasta ir pakabinama XVII a. II pusės–XVIII a. pradžios spyna, kuri galėjo būti panaudota kokiai nors dėžei užrakinti. Muziejuose neišliko nei dvarų, nei valstiečių, nei kariuomenės naudotų XVIII a. pradžios vežimų (muziejuose geriausiu atveju saugomi XIX–XX a.), tad sudėtinga konkrečius radinius susieti su tyrinėjamu mūšiu.

Ekspedicijos dalyvį pasiekė informacija apie prieš 10 metų Deveitonių kaimo (buvusio dvaro) laukuose, į Š link Šakarnių, rastą žalvarinę sagtį nuo Švedijos Karolio XI laikų kariuomenės apsiausto, kurie buvo nešioti tarp 1680–1718 m. Tokie užfiksuoti ir 1703 m. vasario 3 (13) d. švedų įsiveržimo į Joniškį piešinyje.

Apibendrinus iki šiol (nuo 2010 m.) surinktą informaciją ir 2022 m. žvalgymų rezultatus galima bandyti daryti kai kuriuos apibendrinimus. Sąjungininkų lietuvių ir rusų kariuomenės stovyklos – vagenburgo reikėtų ieškoti 500 m į PR nuo Šakarnių, link Mūšos, prie senojo kelio link brastos. Ši mūšio eigos rekonstrukcija kiek neatitinka ikonografijos. Aprašytas lietuvių kavalerijos susirėmimas su švedais pradžioje, kaip byloja raitelių reikmenys, turėjo vykti lauke I, XIV. O tikėtinos švedų pozicijų yra 2 vietos. Pirmosios reikėtų ieškoti 1,15 km į PR nuo Šakarnių kaimo ir Murziškio viensėdžio V dalyje, prie Saločių–Šakarnių kelio, prie karčemos. Antroji – į P nuo Šakarnių, nuo Deveitonių dvaro pusės, kur jo aplinkoje (2,5 km į P nuo Šakarnių kaimo) rasta apsiausto sagtis. Dvarvietė gali būti susijusi ir su švedų kariuomenės žygiavimu, čia kirtosi keliai, vedę iš Linkuvos, Saločių ir Šakarnių (link brastos per Mūšą ir toliau link Biržų).

6 pav. Vario lydinio ikonėlės dalis. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 6. A piece of a small copper alloy icon.

7 pav. Žalvarinio atkraštinio kirvelio dalis. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 7. Part of a bronze flanged axe.

Lauke X, R pakraštyje, aptiktas ankstyvojo bronzos amžiaus rytinio tipo bronzinio (Curt–Engelhorn–Zentrum Archäometrie gGmbH (toliau – CESA), MA–233536; 1 lentelė) atkraštinio įtveriamo kirvelio dalis (apie 1800 m. pr. Kr.) (7 pav.). Reikia pastebėti, kad bronzos amžiaus kirvelių istorinėje Žiemgaloje itin retai

8 pav. Žalvarinio žiedo ruošinys. E. Vasiliausko nuotr.

Fig. 8. The bronze ring billet.

aptinkama, bet išimtis būtų Pasvalio r. (ypač Vaškų sen.), kur to laikotarpio dirbinių randama gausiau. Šis radinys papildo informaciją apie Lielupės baseino apgyvendinimą, kelius bronzos amžiuje.

Prie dabartinio kelio Saločiai–Šakarniai, laukuose I ir II, aptiktas žalvarinio (CESA, MA–233535; 1 lentelė) uždaro žiedo pinta priekine dalimi ruošinys (8 pav.) ir toks pat sidabrinis žiedas (I tipas pagal E. Svetiką). Tokie žiedai datuojami XIV a. II puse–XV a. pradžia. Tikėtina, kad šioje strateginėje vietoje, prie senojo Vilnius–Pasvalys–Bauskė–Ryga kelio, buvo įsikūrusi juvelyro dirbtuvė.

1 lentelė. Vario lydinio dirbinių sudėties tyrimų (EDRFA, XEPOS HE metodas) rezultatai. CESA

Laboratorijos Nr. Laboratory no.	Dirbinys ir analizės Nr. Original ID	Pavyzdžio svoris Sample quality	Cu	Mn	Fe		
			%	%	%		
MA–233535	121/308. Žiedas	P1; 78,5 mg	84	<0,01	0,27		
MA–233536	98/270. Kirvis	P1; 71,1 mg	96	<0,01	0,10		
Co	Ni	Zn	As	Se	Ag	Cd	In
%	%	%	%	%	%	%	%
<0,01	0,04	9,2	0,11	<0,01	0,150	<0,005	<0,005
<0,01	0,06	<0,05	0,09	<0,005	0,057	<0,005	<0,005
Sn	Sb	Te	Au	Hg	Pb	Bi	
%	%	%	%	%	%	%	
2,02	0,233	<0,005	<0,01	<0,01	4,2	0,03	
3,5	0,163	<0,005	0,01	<0,01	0,04	<0,005	

Pagal surinktus radinius pavyko lokalizuoti XVII–XIX a. 2–3 sodybvietes. Laukuose II, III aptikti švino lydinio ir geležinis, kaustytas žalvariu svareliai, kurių dalis tikriausiai perdaryti iš kulkų. Greta aptiktas XVIII–XIX a. geležinis pentinis kirvis, monetos ir kiti radiniai. Čia taip pat tikėtina, kad būta sodybos. Aptikta ir karčemos vieta prie dabartinio kelio Saločiai–Šakarniai kairėje pusėje. Dalis šių objektų pažymėti ir XIX a. kartografinėje medžiagoje.

Antrą vietą pagal radinių gausą užima švino šrapneliai (123 vienetai), kurie byloja apie čia vykusius Antrojo pasaulinio karo veiksmus 1944 m. Šie radiniai koncentruojasi 2 vietose – žvalgytose P ir Š dalyse. Taip pat rasta keletas pailgų kulkų.

Tyrimai suteikė vertingos (trūkstamos) informacijos apie Saločių mūšio 1703 m. eigą, to meto – XVIII a. pradžios – ginkluotę ir kita. Kita išsamiau žvalgyta Šiaurės karo 1702 m. gegužės 25 d.–birželio 4 d. karinio susirėmimo tarp lietuvių ir švedų vieta yra prie Joniškio – Šiaulių senojo kelio, prie Mūšos tilto, dab. Jauniūnų k. (*ATL 2015 metais*, Vilnius, 2016, p. 429–432), tačiau tyrėjai aptiktų radinių

nesiejo su šiuo įvykiu (Vasiliauskas E., Vertingas 1702 m. šaltinis apie Šiaurės Lietuvos tiltus ir kraštovaizdį, *Kultūros barai*, 2011, nr. 10, p. 81–83). Taip pat 2022 m. buvo žvalgyta Švedijos Karolio XII kariuomenės kavalerijos stovyklavietė Poltavoje (Ukraina).

The field survey of the site of the 1703 Battle of Saločiai and Šakarniai village

The Battle of Saločiai, one of the bigger engagements in the first stage (1700–1705) of the Great Northern War (1700–1721) and a Swedish victory, occurred on 19(29) March 1703 between the town of Saločiai (for which the battle was named) and Šakarniai village (Pasvalys District, NE Lithuania) (Fig. 1). The 2022 field survey (roughly 55 ha) in the fields in the S part of Šakarniai village and the W part of Murziškis hamlet (Figs. 2, 3) yielded 573 finds from the Early Bronze Age (c. 1800 bc), Middle Ages (second half of the 14th – early 15th centuries), Modern, and Contemporary Periods (17th–20th centuries), the majority coming from the late 19th – first half of the 20th centuries. The investigation provided valuable (missing) information about the battle's course, the contemporary, i.e., early 18th-century weaponry, etc. The survey revealed suspected structures containing finds: 1) the find spot of an early Bronze Age flanged axe (c. 1800 bc) (Fig. 6); 2) the suspected country home of a medieval (second half of the 14th – early 15th century) jeweller, which yielded the billet for a copper alloy ring with a braided head (Fig. 7) and a similar silver ring; 3) the suspected site of the joint Lithuanian and Russian camp – wagon fort and the line of engagement (850 m) at the 1703 Battle of Saločiai, which yielded bullets, a dagger handle, a small icon, a stirrup, horseshoes, bridle fittings, metal loops, wagon components (?), etc.; 4) the site of 2–3 17th–19th-century country homes and inns in Šakarniai (170 m to the SE of the jeweller's workshop), which yielded various contemporary coins, weights, etc.; 5) 17th – first half of the 20th-century chance finds from the Šakarniai village site (coins, lead weights, etc.); and 6) WWII debris (1944) (shrapnel, oblong bullets). The largest percentage of the finds consisted of various calibre spherical lead bullets (Fig. 4) followed by lead shrapnel (123 pieces), mementos of WWII (1944), and then by 17th-century – 1961 coins of various denominations and states. 17th – first half of the 20th-century religious artefacts: a piece of a small bronze icon (Fig. 6), 5 crosses, and 6 medals, comprised a small fraction of the finds.

Rokas Vengalis, Gytis Piličiauskas, Giedrė Piličiauskienė

Žvalgomieji tyrimai „Rail Baltica“ geležinkelio linijos Kaunas–Vilnius atkarpoje

Projektas „Rail Baltica“ Lietuvos Respublikos Seimo yra pripažintas ypatingos valstybinės svarbos projektu. Geležinkelio liniją planuojama pastatyti iki 2026 m. pabaigos. 2022 m. žvalgomieji tyrimai Kaunas–Vilnius atkarpoje atlikti techninio projekto rengimo etapo metu. Tai jau antrasis archeologinių tyrimų šioje atkarpoje etapas. Pirmasis etapas – žvalgymai – buvo atlikti 2020 m., vykdant poveikio aplinkai vertinimo parengimo darbus (*ATL 2020 metais*, 2021, p. 600–604). Tuomet vykdyti vizualiniai paviršiaus žvalgymai, archyvinių duomenų ir reljefo įvertinimas siekiant identifikuoti naujas archeologines vietoves ir lokalizuoti potencia-